

MIDTRE GAULDAL KOMMUNE
MIDTRE GAULDAL KOMMUNE -
ADMINISTRASJON
Rørosveien 11
7290 STØREN

Deres ref:
Vår ref: 2022/192507
Dato: 19.09.2022
Org.nr: 985399077

Statens tilsyn for planter, fisk, dyr og næringsmidler

UTTALELSE TIL KOMMUNEPLANENS AREALDEL 2020 - 2031 - MIDTRE GAULDAL KOMMUNE

Mattilsynet mottok 5. juli 2022 kommuneplanens arealdel (KPA) 2020 - 2031 til høring. Frist for å komme med merknader er satt til 25. september 2022.

Bakgrunn

Planforslaget har vært til behandling i formannskapet i kommunen (1. juni 2022, sak 28/22). Det ble vedtatt å sende planforslaget ut på høring.

Gjelder

Forslag til ny arealplan for Midtre Gauldal kommune.

Fakta

Vi ga 10. mai 2019, vår ref. 2019/76297, innspill til varsel om oppstart av planarbeidet.

Uttalelse

I det påfølgende vurderer vi hvordan våre innspill er tatt hensyn til i arbeidet med å utarbeide planforslaget.

Sikringssone drikkevann

I «*Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019 – 2023*» er viktigheten av å beskytte drikkevannskilder og areal til infrastruktur for vann og avløp spesielt nevnt. Det er derfor positivt at det i planforslaget er etablert hensynssoner for de fleste registrerte vannforsyningssystemene.

Prinsippene for vannforsyning i Norge er å velge gode vannkilder og beskytte disse så godt som mulig mot forurensning. Da reduseres behovet for vannbehandling, og man reduserer også helsemessig risiko knyttet til svikt i vannbehandlingen. Prinsippet reduserer også faren for at vannet skal tilføres helseskadelige agens som det ikke er etablert vannbehandling for å håndtere.

Vi ser i planbestemmelsene punkt 4.5 at det er etablert hensynssoner for nedslagsfelt drikkevann (H110) og område for grunnvannsforsyning (H120).

Det er spesielt nevnt at for grunnvannskilder der det ikke eksisterer faglig fastsatte soner, så er det lagt inn en radius på 500 meter som et utgangspunkt. Videre er det poengtert at det er viktigere å unngå tiltak i sonen oppstrøms vannkilden enn nedstrøms. Vi er i utgangspunktet enig i denne vurderingen. Det er imidlertid et faktum at vann også kan trekkes fra områder nedstrøms kilden.

Dette gjelder særlig for kilder det vannet hentes opp med pumper, og spesielt i perioder der forbruket er større eller lik det naturlige grunnvannstilsiget.

Når det gjelder private vannverk ber vi om at det undersøkes om **Ulvstuhaugen vassverk i Soknedal har fått etablert hensynssone for sin grunnvannskilde.**

De har nylig utarbeidet en klausuleringsplan av fagkyndig med soner og tilhørende bestemmelser. I tilsigsområdet er det en del aktivitet, de har ingen alternativ vannforsyning og har en del abonnenter. Det er derfor viktig å sikre vannforsyningen til disse abonnentene.

Når det gjelder nedslagsfelt drikkevann (H110) står Håmmårvatnet spesielt nevnt. Det er positivt at reservekilder også får nødvendig beskyttelse. Vi er usikre på om reservekilden til Støren vannverk (Kvernvatnet) er avsatt som hensynssone i KPA, eller om den bare eksisterer i «*Kommunedelplan Støren 2019 - 2031*». Tilsvarende for grunnvannskildene til Støren vannverk. Vi har ingen merknader til dette, så lenge dere mener at denne løsningen ivaretar nødvendig beskyttelse av drikkevannskildene.

Bestemmelser til sikringssone drikkevann:

Bestemmelsene må inneholde tydelige formuleringer som er egnet til å sikre tilstrekkelig beskyttelse av drikkevannskildene. «Drikkevannsinteressen skal være overordnet alle andre interesser innenfor hensynssonen» er beskrevet for nedslagsfelt drikkevann (H110), men ikke for område for grunnvannsforsyning (H120). Det går ikke fram av bestemmelsene hvorfor dette er utelatt for H120.

Når det gjelder klausuleringsbestemmelser, så vises det til disse for H110, men ikke H120. De fleste private vannverk har ikke slike bestemmelser, men unntak av Ulvstuhaugen vassverk. Det kan derfor være vanskelig å få til en slik formulering. Likevel bør dette vurderes for å sikre at de vannverk som har slike bestemmelser blir ivaretatt.

Vi har forslag til omformulering av deler av bestemmelsene for H110 og H120:

H110: «*Det er ikke tillatt med tiltak som kan medføre fare for forurensning drikkevannskilden*».

H120: «*Det er ikke tillatt med tiltak som kan medføre fare for forurensning av drikkevannskilden*».

Vi viser til veileder til drikkevannsforskriften § 4:

«*Det avgjørende for om noe er forbudt etter denne bestemmelsen, er om det fører til **fare for forurensning** av det ferdige drikkevannet*». Ved å omformulere deler av bestemmelsene i H110 og H120 vil ordlyden bli tilpasset regelverkets tolkning av dette.

Det er mulig å innføre strengere krav til beskyttelse av drikkevannskilder / nedslagsfelt - etter pbl. § 11-9 kan det bl.a. gis planbestemmelser uavhengig av arealformål, som kan gjøres gjeldende for hele kommunen eller bestemte områder, f.eks. krav om reguleringsplan for tiltak som kan true drikkevannskilden.

Vi har ingen ytterligere kommentarer til bestemmelsene.

Registreringsplikt for vannforsyningssystemer

I 2017 ble det innført registreringsplikt hos Mattilsynet for alle vannforsyninger som forsyner fra og med 2 husstander eller hytter.

Av drikkevannsforskriften § 26 fremgår det at kommunen skal ha oversikt over samtlige vannforsyningssystemer i kommunen for å ivareta sine forpliktelser etter folkehelseloven kapittel 2.

Det finnes trolig mange vannforsyningssystemer som fortsatt ikke er registrert hos Mattilsynet. I den grad det etableres ny vannforsyning synes det heller ikke som disse registrerer seg hos Mattilsynet.

Vi har ingen konkrete forslag til tiltak på dette området, men ønsker å gjøre kommunen kjent med utfordringene.

Planbestemmelsene 2.3 – Krav til nærmere angitte løsninger på teknisk infrastruktur

Vi ser at det stilles krav til at det skal foreligge en VA – plan sammen med planforslaget. Det er positivt. Vi har følgende forslag til endring, ved å kreve «godkjent» VA - plan:

«Ved oversendelse av planforslag til reguleringsplan skal det foreligge en godkjent VA – plan».

Det er positivt at det stilles krav til at den til enhver tid gjeldende kommunale VA – norm skal følges. Det vil bidra til å sikre VA – anlegg med lengre levetid og mindre fare for svikt.

Vi ser også at overvannshåndtering er nevnt under samme tema. Dette er veldig viktig for å sikre en helhetlig forvaltning som beskrevet i plan- og bygningsloven § 3-1 i).

§ 3-1 i) presiserer at planlegging skal ta hensyn til planers innvirkning på vannbalanse og andre vannrelaterte miljøforhold. Det er søkelys på å legge til rette for helhetlig forvaltning av vannets kretsløp, med nødvendig infrastruktur.

Det er derfor viktig at all planlegging også omfatter nødvendig infrastruktur, slik som ledninger for vann og avløp, systemer for håndtering av overvann og andre elementer, for eksempel tilgang til tilstrekkelige mengder helsemessig betryggende drikkevann, som skal ivaretas på planleggingsstadiet. Tilsvarende gjelder også å sikre tilstrekkelig beskyttelse av eksisterende og planlagte drikkevannskilder i og i nærheten av planområdet.

Særlig utfordrende kan det være å håndtere avløp fra fritidsbebyggelsen hvis man ikke har en overordnet VA - plan for området. Felt bygges ofte ut trinnvis, med den konsekvens at det blir etablert mange avløpsanlegg og drikkevannsbrønner innenfor et relativt begrenset område. Erfaringsmessig blir det etter hvert krevende å håndtere dette.

Kommunen bør vurdere å ta inn følgende punkter under punkt 2.3:

«I områder hvor det er bygget ut kommunalt vann og avløp er det krav om tilkobling til dette, jf. pbl. § 27-1 og §27-2. Dette gjelder også for fritidsbebyggelse jfr pbl § 30-6».

«Ved fortetting av områder skal anleggene dimensjoneres for de nye områdene som helhet».

2.5 Byggeavstand - offentlige og private hovedledninger for vann og avløp

Det er positivt et dette har kommet inn i bestemmelsene til KPA.

Bestemmelser til arealformål - Råstoffutvinning

Det er positivt at det settes krav til dokumentasjon av eventuelle effekter på naturmangfold, grunnvann og avrenning til vassdrag. Dette vil kunne ha direkte eller indirekte positiv effekt for drikkevannsinteresser lokalt eller i et større perspektiv.

3.4.3 LNF spredt boligbebyggelse

Vi ser her at kommunen ved søknad om deling vil krevet dokumentasjon på tilfredsstillende vannforsyning (herunder slokkevann), avløp mm. Det er positivt. Det er viktig at dette blir fulgt opp og kontrollert. Tilfredsstillende vannforsyning innebærer god beskyttelse av drikkevannskilde og tilsigsområde, tilfredsstillende vannkvalitet (jf. drikkevannsforskriften § 5) og tilstrekkelige mengder drikkevann (jf. drikkevannsforskriften § 9).

Fritidsbebyggelse – løsning for vann og avløp

For å sikre tilfredsstillende vannforsyning / hygiene knyttet til fritidsbebyggelse bør kommunen vurdere å ta inn følgende bestemmelse:

«Ved regulering for fortetting av eksisterende hytteområder og / eller utbygging av nye hytteområder skal bebyggelsen planlegges og anlegges med innlagt vann og avløp. Det skal være en plan for felles vann og avløpshåndtering for hele byggeområdet inkludert eksisterende bebyggelse. Med fortetting menes økt antall boenheter».

Konsekvensutredning

I konsekvensutredningen av innkomne innspill ser vi at tilgang til vannforsyning / avløp er mangelfullt vurdert i mange av forslagene. Ved etablering av ny bebyggelse bør muligheten for vann- og avløp være kartlagt for alle forslag der det er relevant. Det er vurdert i enkelte forslag under infrastruktur.

Videre bør det komme frem at konsekvenser av ulike tiltak er vurdert opp mot eksisterende vannforsyningsystemer / nedslagsfelt. Vi ser at vann og vassdrag inngår i KU, men er usikre på om dette innbefatter drikkevann.

ROS - analyse

Vi ser at drikkevann og vannforsyning er omtalt i ROS-analysen. Det er positivt.

Beskyttelse av eventuelle kjente grunnvannsressurser eller egnede overflatevannkilder som pr. i dag ikke anvendes til uttak av drikkevann.

Dette kan gjøres ved å fastsette hensynssone etter pbl 11-8 bokstav d) - båndlegging etter andre lover, f.eks. beskyttelse av fremtidige drikkevannskilder, jf. vannressursloven § 13 fjerde ledd og vedtak etter vannforskriften.

Eierskap til nye vann – og avløpsanlegg

Det bør på plass bestemmelser som sikrer tydelig eierforhold ved nye vann- og avløpssystem, jf. Lov om kommunale vass- og avløpsanlegg § 1.

Det er viktig å ha fokus på systematisk utskifting og fornying av ledningsnett for å unngå gammelt og utett nett. Dette bør ses i sammenheng med planlagt utvikling i kommunen.

Med hilsen

Tore Forseth
seniorinspektør

*Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.
Dokumenter som må ha signatur blir i tillegg sendt i papirversjon.*

Kopi:

Statsforvalteren i Trøndelag v/Tor Sæther - fmlttsa@statsforvalteren.no